

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 272/2008/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

137/2009. (V. 13.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **budapesti lakosok** panaszosok 2008. október 27-én előterjesztett **panaszát** a 2009. április 29-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv, – a Budapesti Rendőr-főkapitányság – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem kerül sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, ezért a Testület a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszosok a 2008. október 15-ére előre bejelentett, és a Rendőrség által tudomásul vett rendezvényük indokolatlannak és túlzottnak tartott „körbekordonozása”, illetve a helyszín biztosításában résztvevő rendőröktől kapott nem megfelelő tájékoztatás miatt tettek panaszt, és kérték, hogy ügyüket a Testület vizsgálja ki.

I.

Az egyik panaszos által a Testülethez személyesen – 2008. október 27-én – eljuttatott panaszbeadványban a panaszosok előadták, hogy 2008. október 15-én Budapesten, az V. kerület, Kossuth Lajos téren előre bejelentett rendezvényen kívántak részt venni. A rendezvény a napirend szerint 10 órakor kezdődött volna, 9 órakor azonban a panaszosok telefonon értesítést kaptak, hogy a rendőrség kordonnal veszi körbe a tervezett helyszínt. A helyszínen a panaszosok a helyszínbiztosítás parancsnokától

kérték, hogy intézkedjen a kordonok eltávolításáról, a parancsnokként jelen lévő r. alezredes pedig erre többször ígéretet is tett, a kordonokat azonban ennek ellenére csak 22 órakor távolították el. A panaszosok szerint a r. alezredes több egymásnak ellentmondó információt adott nekik; eleinte azt sem ismerte el, hogy ő lenne a helyszín biztosításáért felelős parancsnok, ezt azonban a demonstráció helyszínén jelen lévő rendbiztos r. főhadnagytól a panaszosok később megtudhatták.

A panaszosok szerint megalázó és elrettentő volt a helyszín körbekordonozása, ezért ők nem is mentek be a kordonok által körbezárt területre, és ezt a tényt egy magyar és angol nyelvű feliratot tartalmazó táblával az arra járóknak tudomására is hozták. Állításuk szerint a kordonozás nem szerepelt abban a rendőrségi jegyzőkönyvben sem, amelyet a rendezvény bejelentésekor vettek föl. A r. alezredes a panaszosok többszöri kérésére elmondta, hogy a kordon a Budapesti Rendőr-főkapitányság utasítására került kihelyezésre, és a helyszínbiztosítási terv részét képezi, ezt a tervet azonban – ígérete ellenére – egészen 22 óráig nem mutatta meg a panaszosoknak, és a számát sem volt hajlandó elárulni. Ezen események miatt kérték a panaszosok a Testület vizsgálatát, valamint azt, hogy a Testület intézkedjen a helyszínen készített videofelvételek beszerzéséről.

II.

1) A panasz kivizsgálása során – a tényállás pontosabb megismerése érdekében – a Testület felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatának vezetőjétől, és megküldeni kérte a rendezvény bejelentéséről szóló iratot, a panaszosokkal lefolytatott előzetes egyeztető tárgyalásról készült jegyzőkönyvet, a rendezvényhez kapcsolódó helyszínbiztosítási terv egy példányát, valamint a helyszínen szolgálatot teljesített rendőrök jelentéseit. A Testület felvilágosítást kért továbbá arról is, hogy a vizsgált esetben miért volt szükség a helyszín kordonokkal való körbevételeire, ezt mi indokolta.

Az ORFK Ellenőrzési Szolgálatának vezetője a Testület felvilágosítás-kérésére megküldte a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) hivatalvezetőjének a vizsgált események körülményeiről szóló összefoglaló jelentését, a budapesti rendőrfőkapitány rendészeti helyettesének az események körülményeiről szóló összefoglaló tájékoztató levelét, a panaszosokkal lefolytatott előzetes egyeztető tárgyalásról készült jegyzőkönyvet, a rendezvény bejelentéséről szóló iratot és a rendezők által készített, a rendezvény tervezett helyét ábrázoló helyszínrajzot, az egyik panaszosnak a 2008. október 15-én kelt, a budapesti rendőrfőkapitányhoz címzett levelét, amelyben a helyszín körbekordonozását kifogásolja, a BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levelét a rendezvény rendőri biztosításáról, valamint az országos rendőrfőkapitánynak a Köztársasági Őrezred parancsnoka személy- és létesítménybiztosítási intézkedése (terület lezárás) alkalmazásának felülvizsgálatáról szóló – és a Rendőrség honlapján (www.police.hu) elérhető – határozatát. Mindezek alapján a következőket lehetett megállapítani.

2) A BRFK hivatalvezetőjének összefoglaló jelentése szerint – amely a budapesti rendőrfőkapitány rendészeti helyettesének az összefoglaló tájékoztató levelén alapul – a rendezvény bejelentéséről szóló irat és a panaszosokkal lefolytatott előzetes egyeztető tárgyalásról készült jegyzőkönyv felterjesztésére intézkedéseket tett. A helyszín kordonokkal történő körbevételét pedig rendőrszakmai szempontok indokolták, a körbekordonozást a budapesti rendőrfőkapitány rendészeti helyettesének utasítására hajtották végre. Ennek során figyelemmel kellett lenni az Országgyűlés munkája zavartalanosságának biztosítására, valamint a – szintén felterjesztett – ORFK Köztársasági Őrezred Személy- és létesítménybiztosítási intézkedésben foglaltakra. A rendezvény rendjének biztosítására az összefoglaló jelentésben megjelölt számú biztosítási terv alapján került sor, amely 2018. október 16-áig titkos minősítésű. A BRFK hivatalvezetője a vizsgálat során azt is megállapította, hogy a panaszbeadványban a panaszosok által nevesített r. alezredek 2009. január 1-jétől nyugállomány előtti felmentési idejét tölti, a vizsgált rendezvényről jelentést nem készített.

3) A budapesti rendőrfőkapitány rendészeti helyettese összefoglaló tájékoztató levelében a panaszolt esemény körülményeiről az előző pontban részletezett megállapításokkal azonos tartalmú felvilágosítást ad, azzal a kiegészítéssel, hogy megjegyzi, hogy a rendezvény biztosításáról videofelvétel nem készült.

4) A panaszosokkal lefolytatott előzetes egyeztető tárgyalásról készült jegyzőkönyv szerint az előzetes egyeztető tárgyalásra 2008. október 12-én délelőtt került sor a BRFK Rendőrségi Igazgatási Központjának épületében. Az egyeztető tárgyalás témája az egyik panaszos által 2008. október 14-étől október 20-áig, naponta 10 órától 23 óráig, a Budapest, V. kerület Kossuth Lajos térre – a Parlament IX. kapujánál lévő parkolóhoz, valamint a Kossuth szobor körüli parkhoz – bejelentett rendezvénye volt. Az előzetes egyeztető tárgyaláson a hatóság részéről jelenlévő r. főhadnagy – aki azonos a panaszosok által a beadványban említett, a helyszínen rendbiztosként jelen volt r. főhadnaggal – többek között felhívta a jelenlévők figyelmét arra, hogy a rendezvény rendjének fenntartásáért a szervező felelős, aki ezen kötelezettségének a rendezők útján szerez érvényt; valamint arról, hogy a békés jelleg elvesztése automatikusan a rendezvény végét jelenti. Felhívta a jelenlévők figyelmét arra is, hogy a rendelkezésre álló információk szerint az Országgyűlés 2008. december 16-áig a hétfői és a keddi napokon plenáris ülést tart, valamint utalt a Fővárosi Bíróság 20.Kpk.45.914/2008/2., és 20.Kpk.45.918/2008/4. számú végzéseire, amelyek korábban már két alkalommal is elutasították ugyanezen szervező hasonló tartalmú bejelentéseit arra hivatkozva, hogy pusztán a Parlament épülete elé a törvényhozás idejére bejelentett demonstráció ténye megalapozhatja a népképviselői szerv zavartalan működésének súlyos veszélyeztetését. A r. főhadnagy ismertette a jelenlévők számára a Köztársasági Őrezred parancsnokának személy- és létesítménybiztonsági intézkedésének tartalmát, amely a Rendőrség honlapján is hozzáférhető. Felhívta a figyelmet arra, hogy az intézkedést a Köztársasági Őrezred Parancsnoka ötnaponta felülvizsgálja, és ennek függvényében változhat a rendezvény idején az aktuális személy- és létesítménybiztonsági intézkedés. Javasolta a

bejelentőknek azt is, hogy a tervezett rendezvényt ne a Kossuth Lajos téren, hanem más helyszínen (pl. a közeli Olimpiai parkban, vagy az időpontokat szűkítve, a más rendezvényekkel való időbeli és térbeli ütközést elkerülve a Vértanúk terén) tartsák meg.

Ezek után az egyik bejelentő panaszos elmondta, hogy időpontot kívánnak módosítani, tekintettel a plenáris ülés napjaira, és a Fővárosi Bíróság említett döntéseire; így a rendezvényt kizárólag egy napon, 2008. október 15-én, szerdán kívánják megtartani, a Kossuth Lajos téren, az eredeti bejelentésben megjelölt helyen, a közúti-, villamos- illetve gyalogos közlekedés akadályozása nélkül. (Az Országgyűlési Napló bejegyzései szerint ezen a napon az Országgyűlés nem tartott plenáris ülést – http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy_naplo.naplo_ujnapok_ckl?p_ckl=38.) A bejelentők elmondásai szerint a rendezvény előkészületei 2008. október 15-én 10 órakor kezdődnének, melynek keretében két gépjárművet kívánnak beállítani a „nagyparkoló” közepére; színpadot nem állítanak, a hangosítást – melynek iránya az V. kerület, Alkotmány utca felé lesz tájolva – a gépjármű akkumulátoráról kívánják megoldani. Lehetőség szerint egy vászonra képeket fognak vetíteni, valamint díszletként transzparenszeket, táblákat, zászlókat, mécseseket fognak alkalmazni, és egyéni műalkotások kiállítását is tervezik. A résztvevők 10 órától egyénileg gyülekeznek a helyszínen, ahol napirendként 10 óra 30 perctől beszédeket, videó- és hanganyagok, zeneszámok lejátszását, szórólaposztást, egyházi személyek szolgálatait és előadóművészek szereplését tervezik. A rendezvény végén az eredeti állapotába visszaállított helyszínt a résztvevők egyénileg fogják elhagyni legkésőbb 22 óráig. A rendezvényen résztvevők várható létszáma 150–200 fő lesz, melyhez 10 fő – megkülönböztet kítűzőkkel ellátott – rendezőt kívánnak a bejelentők kiállítani azzal, hogy amennyiben a résztvevők száma emelkedik, ezzel arányosan emelni fogják a rendezők létszámát is. Ezt követően a jegyzőkönyv tartalmazza a felelős főrendezők neveit, valamint azt, hogy közülük egy fő mindig a helyszínen fog tartózkodni. A rendezvény célját a bejelentésben megjelöl nyolc pont jelenlévőkkel való megismertetése képezi.

Ezt követően a r. főhadnagy ismét felhívta a bejelentők figyelmét arra, hogy a rendezvény az Országgyűlés rendeltetésszerű működését nem zavarhatja, az oda történő ki- és bejárást nem akadályozhatja; a Parlament létesítményvédelmi eszközeire tárgyat elhelyezni, bedobni, bejuttatni, oda bevetíteni, festeni nem lehet. A bejelentőket tájékoztatták az egyetemleges kárfelelősség szabályairól is, valamint arról, hogy a BRFK a törvényes határidőn belül elbírálja a rendezvénymegtartási szándékot, és a döntést először a bejelentővel közli.

5) Az egyik panaszos mint bejelentő által készített közterületi rendezvényt bejelentő irat tartalma szerint a panaszos és ott feltüntetett rendező társai 2008. október 14-én 10 órától október 20-án 23 óráig, naponta 10 órától 23 óráig közterületi rendezvényt kívánnak tartani a fent említett helyen. (E bejelentett időpont módosult az előzetes egyeztető tárgyaláson 2008. október 15., 10 órától 23 óráig terjedő időtartamra.) A rendezvény célja a panaszosok által a bejelentő írtban megfogalmazott nyolc pont

jelenlévőkkel való megismertetése. (Ezek a pontok röviden: 1. Az Emberi Jogok Európai Egyezményének és kiegészítő jegyzőkönyveinek megismertetése a közönséggel. 2. Emlékeztetni a résztvevőket az elmúlt 52 évnyi diktatúra által elkövetett emberiség elleni bűncselekményekre. 3. Megemlékezni az 1956. november 4-ét követő, és a mai napig tartó kommunista diktatúra áldozatairól, és közölni az ismertté vált bűnelkövetők neveit. 4. Megemlékezni az 1956. december 8-ai salgótarjáni sortűz áldozatairól. 5. Megemlékezni a 2006 szeptemberében, Budapesten történt sorozatos, agresszív rendőri túlkapásokról, bűncselekményekről. 6. Megemlékezés a 2006. október 23-án, Budapesten, a békés, fegyvertelen polgári lakosság ellen elkövetett fegyveres terrortámadásokról. 7. A 2006. szeptemberétől napjainkig történt brutális, törvénysértő rendőri intézkedésekről készült fénykép-, videó- és hangfelvételek bemutatása, terjesztése. 8. Felhívni a magyar polgárok és a szabad világ figyelmét a hazánkban fennálló, emberi jogokat folyamatosan sértő hatósági eljárásokra és rendőrterrorra, valamint a jogbiztonság szinte teljes hiányára.)

A rendezvény napirendjét – többnyelvű transzparenszekkel, zeneszámokkal és videófelvételek lejátszásával – a bejelentő irat a 4) pontban ismertetettel azonos tartalommal írja le. Ezt követően a bejelentő irat megnevezte a rendezőket és a rendezésért felelős személyt, valamint a résztvevők várható létszámát 150–200 főben határozta meg.

A bejelentő irathoz a bejelentők melléklétként egy kézzel készített helyszínrajzot is, amely a rendezvény tervezett helyszínét a 4) pontban foglaltaknak megfelelően ábrázolta (Budapest, V. kerület Kossuth Lajos tér, a Parlament IX. kapujánál lévő „nagyparkoló”, valamint a Kossuth szobor körüli park), az igénybe venni kívánt terület határait vastag fekete vonallal jelölve.

6) Az egyik panaszos a 2008. október 15-én kelt, a budapesti rendőrfőkapitányhoz címzett levelében észrevételezte, hogy az aznapra bejelentett rendezvényük tervezett helyszínét a rendőrség kordonokkal vette körbe. A panaszos kijelentette, hogy ők ezt a rendőrségtől nem kérték, sőt kifejezetten tiltakoztak ellene, ezért a helyszínen jelen lévő r. alezredestől többször kérték az elbontását. Mivel azonban ez nem történt meg, a panaszos és a rendezvényre érkezők a – számukra megalázó – kordonokon kívül helyezkedtek el. Ezt követően a helyszínen rendbiztosként jelen lévő r. főhadnagytól azt a tájékoztatást kapták, hogy a kordon kihelyezése az ő biztonságukat és testi épségüket szolgálta, a panaszos és társai azonban ennek ellenére ragaszkodtak azok eltávolításához. Követelik ezért, hogy a budapesti rendőrfőkapitány egy órán belül hozzon felelős döntést, és két órán belül kezdjék meg a kordonok eltávolítását a helyszínről.

7) A BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele szerint 2008. október 15-én a Budapest, V. kerület Kossuth Lajos téri rendőri biztosítás központi műveleti terv alapján került végrehajtásra. Az erre vonatkozó előkészítő eljárást és egyéb feladatok szervezését a BRFK Rendészeti Szervek Biztosítási Osztálya folytatta le. Ez a tájékoztató levél is tartalmazza – a 2) pontban írtaknak

megfelelően –, hogy a panaszban említett r. alezredes a biztosítás során jelentést nem készített, és jelenleg felmentési idejét tölti.

III.

1) Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint: „A Rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.” E törvényi alapelv érvényesülésének megkövetelése mellett azonban az Rtv. 17. § (1) bekezdése alapján: „A Rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.” A 19. § (1) bekezdése szerint pedig: „A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.” Az Rtv. 15. §-a rendelkezik az arányosság követelményéről. Eszerint: „(1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. (2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.” Az Rtv. a rendőri intézkedésekről szóló V. Fejezetében szabályozza a személy- és létesítménybiztosítási intézkedést. Az erről szóló 46. § (1) és (3)–(5) bekezdései szerint:

– „(1) A Rendőrség, illetve a rendőr a védett személy [1. § (2) bek. g) pont] biztonsága érdekében a 13. és a 30. §-ban meghatározottakon túlmenően a) útvonalat, közterületet a forgalom elől elzárhat, a forgalmat korlátozhatja, b) nyilvános és közforgalmú intézmények működését korlátozhatja, c) magánlakásba – külön írásos utasítás birtokában – ellenőrzés, a helyszín megfigyelése és biztosítása céljából beléphet, és ott tartózkodhat, d) területet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.

– (3) A Rendőrség a védett középületek és az abban tartózkodók biztonsága érdekében az (1) bekezdés a) és d) pontjában meghatározottakon túl a be- és kilépésre az ott elhelyezett szerv vezetőjével egyetértésben szabályokat állapíthat meg.

– (4) A Rendőrség a védett személy vagy létesítmény biztonsága érdekében technikai ellenőrzést alkalmazhat, elrendelheti a jogszerűen birtokban tartott veszélyes tárgyak kötelező letétbe helyezését.

– (5) Az (1) bekezdés a) és d) pontja szerinti intézkedést az elrendelő rendőri szerv vezetője – függetlenül az előzetesen meghatározott időtartamtól – ötnaponként felülvizsgálja, és annak eredményéről a (3) bekezdésben meghatározott vezetőt

tájékoztatja. Ha az (1) bekezdés a) és d) pontja szerinti intézkedés időtartama a tizenöt napot meghaladja, az intézkedést az országos rendőrfőkapitány felülvizsgálja. Ha az (1) bekezdés a) és d) pontja szerinti intézkedés időtartama a harminc napot meghaladja, az intézkedést az országos rendőrfőkapitány legalább harminc naponként felülvizsgálja. Az intézkedés indokoltságáról, tartalmának jogszerűségéről az országos rendőrfőkapitány három munkanapon belül határozattal dönt. A határozatot a rendőrség központi szervének honlapján közzé kell tenni.” A személy- és létesítménybiztosítási intézkedés szabályozása tehát visszautal az Rtv.-nek az intézkedési kötelezettségről (13. §), valamint a fokozott ellenőrzésről, ruházat, csomag és jármű átvizsgálásáról (30. §) szóló rendelkezéseire. Az Rtv. 30. § (1)–(3) bekezdései szerint: „(1) A Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítására, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja. (2) A Rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat. (3) A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.”

A fokozott ellenőrzés részletszabályait a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39. §-a tartalmazza; ennek (1) és (2) bekezdései szerint: „(1) A fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalom illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják. (2) Fokozott ellenőrzés végrehajtását az egész ország területén vagy több megye illetékességi területén az országos rendőrfőkapitány, a bűnügyi főigazgató, a rendészeti főigazgató, illetékességi területén a rendőrfőkapitány, a bűnügyi igazgató, a rendészeti igazgató, a rendőrkapitány vagy az ügyelvezető, határrendészeti kirendeltség vezetője, továbbá a hatáskörük szerint ellátott speciális feladatok végrehajtása során a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság igazgatója, a Köztársasági Őrezred parancsnoka vagy a Készenléti Rendőrség parancsnoka rendelheti el.” A Rendőrség sajátos feladatairól szóló szabályok között a Szolgálati Szabályzat a személyvédelmi feladatokról, illetve a létesítményvédelmi feladatokról is rendelkezik. Ennek megfelelően a 75. § (5) bekezdése szerint: „A biztonság érdekében a Rendőrség jogosult a védett személy által látogatott helyeken, és azok közvetlen környezetében az adott területre egyébként érvényes közlekedési, tartózkodási szabályokat szigorítani, ideiglenesen személyi és technikai ellenőrzési rendszabályokat bevezetni.”

2) A Köztársasági Őrezred parancsnoka által 2008. szeptember 29-én kiadott – és a Rendőrség honlapján közzétett –, terület lezárásáról is szóló személy- és létesítménybiztosítási intézkedés szerint a parancsnok 2008. október 1-jén 0 órától a szükséges ideig, de legkésőbb 2008. december 31-én 24 óráig elrendelte a Budapest, V. kerület Kossuth Lajos tér 1–3. szám alatt az Országházhoz tartozó területen, az északi behajtónál a Széchenyi rakpart és a Kossuth Lajos tér sarkától a sorompóig a járda vonalában, onnan a IX-es kapuig, a déli kerítéstől a VII-es kapuig a lánckordon vonalában, a IX-es kapu előtti terület a Magyar Köztársaság lobogójának talapzata és az '56-os emlékhely vonalában a virágládák előtt a villamos-pálya felőli oldalon, az '56-os emlékhelytől a lánckordon mentén a járda vonalában a Duna parti kerítésig, továbbá a Duna parti oldalon az ideiglenesen felállított kerítés vonala által határolt terület lezárását. Az Indokolásban a Köztársasági Őrezred parancsnoka a következőkre hivatkozik: Az Országházhoz tartozó területeken továbbra is folyamatos a demonstrációs szándék; az elmúlt időszak rendezvényekre figyelemmel a jövőben sem zárható ki, hogy a Kossuth tér környezetében a bejelentett vagy spontán demonstrációk során kialakulhatnak a közrendet, vagy az állampolgárok nyugalma megzavaró magatartások. Az Országház épületének biztonsága, az Országgyűlés zavartalan működése, az országgyűlési képviselők és a külföldi delegációk szabad mozgásának garantálása a Rendőrség kiemelt feladata. A parancsnok utal arra is, hogy a hivatkozott Rtv. rendelkezés szerint e területlezárás indokoltasát önaponta felülvizsgálja, szükségtevé válása esetén haladéktalanul megszünteti. Az Indokolás végén a Köztársasági Őrezred parancsnoka felkérte a BRFK vezetőjét, hogy ezen biztonsági intézkedéseket szükség esetén további indokolt mértékű ideiglenes forgalomkorlátozási, közrendvédelmi és bűnmegelőzési intézkedésekkel egészítse ki. (Az előzetes egyeztető tárgyaláson erre utalt a r. főhadnagy, mikor a személy- és létesítménybiztosítási intézkedés tartalmának ismertetésekor közölte a bejelentőkkel, hogy változhat a rendezvény idején az aktuális biztonsági intézkedés.)

Az országos rendőrfőkapitány 2008. október 15-én kelt – és a Rendőrség honlapján szintén közzétett – határozatában a Köztársasági Őrezred parancsnokának az előző pontban ismertetett terület lezárására vonatkozó intézkedését az Rtv. 46. § (5) bekezdése alapján felülvizsgálta, és – indokoltságára tekintettel – fenntartotta. Az Indokolásban az országos rendőrfőkapitány – kisebb kiegészítésekkel – megállapította a Köztársasági Őrezred parancsnoka indokolásának helytállóságát és időszerűségét; valamint azt, hogy az általa beszerzett iratok és információk alapján a terület lezárásáról szóló intézkedés elrendelése jogszerűen, szakmailag megalapozottan került elrendelésre, és az erre okot adó körülmények az elrendelés ideje óta nem változtak, ezért az intézkedés fenntartása továbbra is indokolt. Az országos rendőrfőkapitány ezen határozata az Rtv. 46. § (1) bekezdésének d) pontján, illetve ugyanezen szakasz (5) bekezdésén alapul.

IV.

A konkrét panasz kapcsán – a Testület álláspontja szerint – a kifogásolt rendőri intézkedés (személy- és létesítménybiztosítási intézkedés keretei között a rendezvény helyszínének kordonokkal történő körbevétele,) érintette a panaszosok gyülekezési és mozgásszabadságát.

1) A hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből kitűnik, hogy a Köztársasági Őrezred parancsnoka az Rtv. 46. § (1) bekezdés d) pontjának első fordulata alapján, a Parlament épületének és közvetlen környezetének a védelme érdekében törvényesen intézkedett terület lezárásáról. Ez az intézkedés – tekintettel azokra a területekre, amelyekre egyébként is csak engedéllyel szabad belépni, illetve arra, hogy az intézkedést az Rtv. 46. § (5) bekezdésének megfelelően mind a Köztársasági Őrezred parancsnoka, mint az országos rendőrfőkapitány szabályosan felülvizsgálta – az arányosság követelményének eleget tett. Nem okozott olyan hátrányt (pl. a Parlament épületéhez és közvetlen környezetéhez már nem kapcsolódó területek lezárása, ott tartózkodók távozásra kötelezése), amely az intézkedés törvényes céljához képest túlzottan aránytalan lett volna. Ugyanezen szempontok alapján, valamint a nemzeti ünnep közeledtére, az V. kerület Kossuth Lajos térre bejelentett rendezvények számára és egyes rendezvények jellegére és napirendjeire – így a konkrétan vizsgált rendezvénynek az Indokolás II. részének 5) pontjában ismertetett napirendjére – is figyelemmel szintén nem állapítható meg az országos rendőrfőkapitánynak a terület lezárásáról szóló intézkedést felülvizsgáló, és azt fenntartó határozatának az aránytalansága.

2) A konkrét panaszügyben említett rendezvény kapcsán a panaszosok sérelmezték a bejelentett helyszín körbekordonozását – állításuk szerint erről nem volt szó a rendezvény bejelentését követő egyeztető tárgyaláson, valamint a kordonok elhelyezését megaláznak és „a jogbiztonság teljes hiányának” tartják –, valamint azt, hogy ennek jogalapjáról nem kaptak megfelelő felvilágosítást. Az Indokolás II. részének 4) pontjában részletesen ismertetett előzetes egyeztető tárgyalásról készült jegyzőkönyv – melyet aláírásukkal a panaszosok is megerősítettek – azonban rögzítette, hogy a hatóság részéről jelen volt r. főhadnagy ismertette a jelenlévők számára a Köztársasági Őrezred Parancsnokának személy- és létesítménybiztonsági intézkedésének tartalmát, amely a Rendőrség honlapján is hozzáférhető. Felhívta a figyelmet arra, hogy az intézkedést a Köztársasági Őrezred parancsnoka ötnaponta felülvizsgálja, és ennek függvényében változhat a rendezvény idején az aktuális személy- és létesítménybiztonsági intézkedés (amely a terület lezárását akkor is egyértelműen rögzítette, és a Rendőrség honlapján elérhető volt). Éppen ezért a r. főhadnagy igyekezett más közeli, de a rendezvény céljának megfelelő helyszínt is ajánlani a bejelentőknek, de a helyszín végül a bejelentők szándékának megfelelően nem változott. Mindezekre tekintettel a panaszosok előzetes tájékoztatása a várható biztosítási intézkedésekről kielégítő volt; a kordonozás pedig a rendezvény előre bejelentett helyszínéből nem vont el, a kordonok elhelyezése a bejelentők által mellékelt helyszínrajznak megfelelően történt.

3) A vizsgált rendezvény helyszínén a kordonok felállítását az említett mögöttes jogszabályi felhatalmazás – és ennek alapján a Köztársasági Őrezred parancsnokának az országos rendőrfőkapitány által is felülvizsgált intézkedése – meglétén túl indokolhatta a rendezvényen résztvevők bejelentésben szereplő várható létszáma (150-200 fő), valamint a napirend során igénybe venni kívánt technikai eszközök (transzparensok, zeneszámok és videofelvételek lejátszására alkalmas eszközök, gépkocsik stb.) jellege is. Mindezekre tekintettel – figyelemmel a személy- és létesítménybiztosítási intézkedés végén szereplő azon kitételre, amely szerint a BRFK vezetője a biztonsági intézkedéseket szükség esetén további indokolt mértékű ideiglenes forgalomkorlátozási, közrendvédelmi és bűnmegelőzési intézkedésekkel kiegészítheti (és erről a panaszosoknak az előzetes egyeztető tárgyalás jegyzőkönyve szerint tudomása is volt), valamint a helyszínen a résztvevők biztonságára – a rendezvény helyszíne biztosítási intézkedés által nem érintett oldalain is indokolt és szabályos volt a kordonok felállítása. Ezen körülményt az sem érinti, hogy az előzetes egyeztető tárgyalás során a panaszosok – eredeti bejelentésüktől eltérően – úgy döntöttek, hogy kizárólag egyetlen napon, 2008. október 15-én kívánják rendezvényüket megtartani, tekintettel az Országgyűlés plenáris üléseinek időpontjára, valamint a Fővárosi Bíróság említett végzéseire. Azzal ugyanis, hogy a panaszosok olyan napra időzítették a rendezvényük megtartását, amelyen az országgyűlési munka folyik ugyan, de plenáris ülést nem tartanak, csak annak a – Fővárosi Bíróság értelmezésében megjelenő, ugyanezen szervező rendezvényei kapcsán konkretizált – kritériumnak tettek eleget, hogy a rendezvény a népképviselői szerv zavartalan működésének súlyos veszélyeztetése okán ne legyen megtiltható. Ezen megtiltási ok hiánya azonban az Rtv. idézett rendelkezéseinek, illetve a Köztársasági Őrezred parancsnokának az országos rendőrfőkapitány által is felülvizsgált intézkedésének a hatályosulását és alkalmazandóságát, vagyis a kordonok elhelyezésének jogalapját nem érinti.

Mindezek mérlegelése alapján a Testület megállapította, hogy a konkrét panaszügyben a bejelentett rendezvény helyszíne körül a kordonok felállítása nem valósította meg a panaszosok gyülekezési és mozgásszabadságát, azt mindössze jogszerűen, törvényi felhatalmazás alapján és arányosan korlátozta.

4) A panaszosok beadványukban sérelmezték azt is, hogy a helyszínen nem kaptak megfelelő felvilágosítást a kordonok kihelyezésének jogszabályi alapjáról, a helyszínbiztosítási tervről, illetve, hogy a kordonok eltávolítására – kérésük ellenére – nem történtek intézkedések. Ezzel kapcsolatban a Testület ismételt felhívja a figyelmet arra, hogy az előzetes egyeztető tárgyalásról készült jegyzőkönyv szerint a panaszosok figyelmét a hatóság részéről jelen volt r. főhadnagy már akkor külön felhívta a Köztársasági Őrezred parancsnokának a terület lezárásáról is szóló személy- és létesítménybiztosítási intézkedésére, amely alapján aztán a kordonok – a helyszínbiztosítási terv szerint, a panaszosok által bejelentett helyszín határára – kihelyezésre kerültek. A panaszosok beadványából kitűnik, hogy ugyanezen r. főhadnagy rendbiztosként a helyszínen is jelen volt, ott a panaszosokkal együttműködött, kérdéseikre válaszolt. Az ugyan alaposan feltételezhető, hogy a

parancsnokként jelen volt r. alezredes csak a panaszosok többszöri kérdése után közölte velük, hogy a kordonok a helyszínbiztosítási terv részeként kerültek kihelyezésre a BRFK utasítására, ennek oka ugyanakkor lehetett az is, hogy az említett helyszínbiztosítási tervet 2018. október 16-áig titkossá minősítették. Éppen ezért a helyszínen a r. alezredestől nem volt elvárható, hogy egy titkos minősítésű rendőrségi dokumentumot a panaszosoknak kérésükre átadjon. E körülmények miatt – és arra is tekintettel, hogy a panaszosok előzetes tájékoztatása is alapos és megfelelő volt, valamint, hogy az előzetes egyeztető tárgyaláson és a helyszínen is jelen volt r. főhadnagy a panaszosok elmondása szerint is velük végig együttműködött – a panaszosok oldalán e tekintetben sem volt jogsérelem; ugyanakkor a Testület meg kívánja jegyezni, hogy az események pontosabb dokumentálása, a történetek utólagos rekonstruálhatósága érdekében elvárható lett volna az említett r. alezredestől és r. főhadnagytól, hogy a helyszínen tapasztaltakról jelentést is készítsenek.

V.

A fentiekre figyelemmel a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint határozott, és az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján az előterjesztett panasznak az intézkedést foganatosító szerv, a Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetőjéhez való áttételéről döntött.

Budapest, 2009. május 13.

Dr. Kaltenbach Jenő

elnök,
előadó testületi tag

Dr. Juhász Imre

elnökhelyettes,
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra

testületi tag

Dr. Féja András

testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf

testületi tag